

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1401/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 2.Pf.20.446/2023/5. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszát a Pécsi Járásbíróság 16.P.21.513/2021/78. számú ítéletével, valamint a Pécsi Törvényszék 2.Pf.20.446/2023/5. számú ítéletével szemben terjesztette elő, s kérte a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó bírósághoz fordult, keresetében kérve a szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatását, miután a Pécsi Törvényszék jogerős ítéletével a szülői felügyeleti jog gyakorlására az indítványozó volt élettársát, közös gyermekeik édesanyját jogosította fel. A perben első fokon eljáró Pécsi Járásbíróság 16.P.21.513/2021/78. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokú bíróságként eljáró Pécsi Törvényszék 2.Pf.20.446/2023/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, ítéletét releváns jogszabályokra alapozta, az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetéssel és érdemi döntéssel a másodfokú bíróság egyetértett.
- [3] A bírói döntéssel szemben előterjesztett – az Alkotmánybíróság főtíkárnak felhívása nyomán kiegészített – alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetve XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozott. Álláspontja szerint „halmozottan és súlyosan sérti a tisztességes eljárás alapvető garanciális elemeit: a fegyverek egyenlőségét és a kontradiktórus eljárás követelményét”, hogy a gyermekeket felnőtt szakképesítéssel rendelkező szakértő vizsgálta meg a per folyamán, továbbá az anya szakértői vizsgálatára vonatkozó

indítványát a bíróság mellőzte úgy, hogy e döntését a bíróság – az indítványozó szerint – nem indokolta.

- [4] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket.
- [5] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett jogerős ítélettel zárult ügyben felperes volt, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély felperes ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [6] Az indítvány részben megfelel továbbá az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], illetve e vonatkozásban az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Indítványának benyújtását részben indokolta, kifejtve az érintett Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a támadott bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [7] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való joga sérelmére, de nem indokolta e joga sérelmét, nem fejtette ki ezen Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét. Az indítvány így a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdése b) és e) pontjában felsorolt követelményeinek csak részben tett eleget. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére hivatkozó kérelem nem felelt meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak érdemi elbírálására ezért nem volt lehetőség {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; 3446/2021. (X. 25.) AB végzés Indokolás [6]; 3165/2023. (IV. 6.) AB végzés, Indokolás [14]-[15]}.
- [8] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben (a jogerős ítéletet 2024. február 26-án vette kézhez, alkotmányjogi panaszát 2024. március 1-én nyújtotta be elektronikus úton az

elsőfokú bírósághoz) terjesztette elő. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.

- [9] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a támadott első- és másodfokú ítéletet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartotta. Sérelmezte, hogy a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása iránt indított perben a gyermekeket felnőtt szakképesítéssel rendelkező szakértő vizsgálta meg a per folyamán, valamint azt, hogy az anya szakértői vizsgálatára vonatkozó indítványát a bíróság mellőzte, s e döntését a bíróság – az indítványozó szerint – nem indokolta, s ez az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét okozta.
- [11] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]} Az Alkotmánybíróságnak ugyancsak nem feladata az alapügy eldöntése. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvényből fakadó hatásköre keretében az indítvány nyomán csak abban a kérdésben foglalhat állást, hogy az alapügyben hozott bírói döntés ellentétes-e az Alaptörvény valamely rendelkezésével. {24/2020. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [25]}
- [12] Az alkotmányjogi panaszban foglaltakkal kapcsolatban rögzíthető, hogy az eljáró elsőfokú bíróság – az indítványozó kérelmére – igazságügyi pszichológus szakértőt rendelt ki a gyermekek elhelyezésüket illető szándékára vonatkozóan. A szakértő a szakértői véleményében, illetve perbeli meghallgatása során megerősítette, hogy „a

gyermek szándéka nem változott meg, továbbra is az édesanyjuknál kívánnak nevelkedni, hogy a gyermekek ezen szándéka befolyásmentes. A gyermekek kötődnek egymáshoz, egymástól nem kívánnak elszakadni, és hogy egyik szülő sem neveli a másik ellen a gyerekeket.” {Pécsi Járásbíróság 16.P.21.513/2021/78. számú ítélete, Indokolás [39]} A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság „az eljárás szabályait megtartva lehetőséget adott a peres feleknek arra, hogy a szakértői véleményre az észrevételeiket kifejtsék. A felperes kérelmére a szakértőt a 2023. szeptember 28. napjára a kitűzött tárgyalásra megidézte, a felperes az észrevételezés és a kérdések indítványozásának jogával is élt. Az igazságügyi szakértő a felmerült kérdésekre választ adott.” {Pécsi Törvényszék 2.Pf.20.446/2023/5. számú ítélete, Indokolás [11]} Az első-, illetve a másodfokon eljáró bíróság egyaránt úgy ítélte meg, hogy a szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatására irányuló perben a szülők szakértői vizsgálatára nem volt ismételt szükség. Az eljáró bíróságok rögzítették, hogy az indítványozó egyrészt az alperes mentális állapotának jelentős negatív változására nem hivatkozott a keresetlevelében, másrészt a szülői felügyeleti jog vonatkozásában indult korábbi – 2021. március 29. napján jogerőre emelkedett ítélettel lezárt – perben történt szakértői vizsgálat óta eltelt idő önmagában nem indokolta a szakértői vizsgálatnak a szülők vonatkozásában történő ismételt elvégzését.

[13] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben rögzíti, hogy a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti az alapügyben keletkezett szakvélemény értékelését, általában véve a bizonyítékok bírói mérlegelését. Önmagában az, hogy az eljáró bíróság az alapügyben keletkezett szakvéleményt döntésében az indítványozótól eltérően értékelte, s azt indokoltan a döntése alapjául fogadta el, a bírói mérlegelés körébe tartozó eljárásjogi kérdés, mely – a jelen alkotmányjogi panasz keretei között – nem tartozik az Alkotmánybíróság által érdemben vizsgálható kérdések körébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljáró bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó kérdést vitatott. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján minderre figyelemmel nem állapítható meg, hogy a támadott bírói döntésekkel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

[14] A fentiekre tekintettel, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – mivel nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában rögzített törvényi

feltételeknek, illetve nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) [15] bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 5.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Cziné Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*